

Posojilnice so torej jako različno razdeljene na posamezne dežele in participirate Češka in Moravska s 65°/_o vseh posojilnic.

Zanimljivo je tudi, kako se delé v teh dveh deželah zadruga z ozirom na narod, pri katerih je merodajno jezikovno poslovanje. Na Češkem je namreč 245 českih in 180 nemških, na Moravskem pa 214 českih in samo 90 nemških posojilnic.

Ziller-jeva štatistika ne poroča žalibože o delovanji vseh posojilnic, ampak le od 726 izmed 1129, torej ni v naslednjih številkah izražen ves promet.

Vseh zadružnikov imajo česke zadruga, s povprek 693, potem Galicija s 588. Štajerske zadruga imajo povprek 195, Kranjska pa 137 udov.

Skoro polovica zadrug daje tudi neudom posojila itd. in morajo zaradi tega veliko večji davek plačevati.

Kakor računni teh 726 društva kažejo, je bilo leta 1881. izposojenih okroglih 172 milijonov gld.; konec leta 1883. = 134 milijonov gld. Od tega je Češka sama izposodila 67 milijonov (nemške 23 milij., česke pa 44 milij.). Torej je češka sama izposodila več nego tretjino vseh zadrug.

Jako malo so pa vse štajerske posojilnice izposodile, namreč samo 1·7 milij.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

List in sad.

Najbolj so toraj listi blizo grozdov tisti, kateri jagodam največ sladkorja narejajo in pošiljajo. Nabor sladkorja v grozdu in njegovih jagodah je v prvi vrsti odvisen od temperature njihove. Svitloba nima na njegovo pretakanje nobenega vpliva. Nekaj v jagodah nabranega sladkorja se od teh samih porabi za rast in oddihavanje. Kilogram grozdja je začetek avgusta v 24 urah tri grame sladkorja podihal toraj v 10 dneh tri procenta med tem ko ga o tem času jagode poprek le 6—7 procentov v sebi imajo.

Kislina v grozdnih jagodah se nahajajoča je tudi izdelek oddihavanja; naprej in naprej se nareja vsled sladkorjevega razkrojavanja kislina, koja se pa istodobno nadalje razkrojeva in poslednji izdelek ogelno kislino izdihava. Kolikor živejša menjava snovi, toliko več kisline. Bolj ko grozdje dozoreva, manjša je snovna menjava in s tem tudi toliko manj kisline v grozdnih jagodah.

Dvojna pot je, po katerih se daje zorenje grozdja pospeševati. Najpoprej je treba narejanje sladkorja v trsu pomnoževati, kajti iz rozge, ki je bogata na sladkorji, more grozd hitreje in lahkeje potrebi po sladkorju zadostiti, kakor pa iz rozge, ki nima ali nič ali le malo sladkorja v sebi. V

drugič morajo grozdi toplo imeti. Zato mora biti zemlja topla, solnce jo mora obsevati tako, da podne in še bolj po noči dosti toplote zraku in grozdju oddavati more. Plevelj ne sme zemlje pokrivati in jo tako hladiti. Ker je zrak v najnižjih plasteh neposredno nad zemljo najbolj topel, v viših plasteh pa hladnejši, za to morajo grozdi kolikor najbolj blizo zemlje biti.

Gosti listje hladijo po zorenji okolico. Zato grozdje, ki je sred gostega trsovja, po času zori. Grozdi morajo kolikor mogoče prosto viseti in le prav malo v senci biti. Vendar pa tudi ni prav grozdje prek in prek solnčnim žarkom izpostavljeni. Tako se grozdje tak močno vgreje, da njegova temperatura, ovo višino, ki je za dozorevanje najbolj ugodna (okoli 30° Celsijevih) prestopi. Tako grozdje dobiva prekomerno debelo mešičje in je manj sladko od onega, ki je bilo sicer dobro greto pa malo v senci.

Podkavanjska skušnja za one kovačke pomočnike, kateri se podkavanja niso učili na podkavskejši šoli v Gradci, vrši se tam meseca decembra t. l. Naglašja se do konca nov. t. l. ravnateljstvu omenjene šole.

Sejmi. 5. nov. Lesično, Ribnica, 6. nov. sv. Janž pod Arvežem, Lemberg, Nova cerkva, Brežice, Obrež ptujski, Rečica.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Banka Slavija — Narodni dom) sklenila je v drugem letošnjem četrtletju, t. j. od 1. aprila do 30. junija t. l. 21079 novih zavarovanj za kapital 18.662.078 fl. 73 kr., za kar se jej je plačalo zavarovalnine in pristojbin 516.036 fl. 66 kr. Za škode se je izplačalo v tem časi 154.596 fl. 51 kr. Denarni promet glavne blagajnice znašal je 2.319.567 fl. 26 kr. in od bančnih kapitalij bilo je v tem času vloženih 212.395 fl. 50 kr. v česko-moravskih in galiških založnicah, in 1.175.550 fl. 34 kr. izposojenih na Lipolske. Gasilne brizgalnice oddala je banka 5 občinam. Od 1. januarja do 30. junija t. l. bilo je na novo sklenjenih 30.851 zavarovalnih pogodb za kapital 29.973.750 fl. 90 kr. proti zavarovalnim in postranskim plačilom 863.098 fl. 42 kr. Za škode se je izplačalo v prvem polletju 234.022 fl. 99 kr. Samoupravna društva za zavarovanje užitka in pokojnin postajajo čez dalje bolj priljubljena. Pristopilo jim je namreč do konca junija t. l. 702 členov, ki so zavarovali užitkov in pokojnin za 130.743 fl. 50 kr. in vpisali vlog 526.661 fl. 14 kr. — Zastopniška pokojninska zaloga imela je do konca junija 1883 4452 deležnikov, a njeno premoženje narastlo je na 34.647 fl. 93 kr. — Album na korist „Narodnemu Domu“ v Ljubljani. S tem naslovom izdali bodo Čehi o prihodnji veliki noči zbirko raznih sestavkov, v verzih in prosih, iz peres najodličnejših svojih pes-